

VERHALEN
VAN VER

Het is fascinerend wat woorden doen. Woorden kunnen je raken en je meenemen in een andere wereld. Al sinds ik kan lezen, lees ik het liefst verhalen die mijn nieuwsgierigheid en verbeelding prikkelen.

Binnen OMF hebben we een lange geschiedenis van zulke verhalen. Verhalen van pelgrims, vreemdelingen, die wolk van getuigen die voor de wereld dwaas en voor God wijs is. Mensen die gedreven door Zijn liefde, met woorden en daden de ander vertellen over het goede nieuws van schuld, genade en vergeving als dé uitweg in een doorgedraaide wereld.

De woorden in dit boekje laten me stilstaan en verwonderen. Soms schuren ze en confronteren ze. Maar bovenal wijzen ze naar het Woord dat kracht heeft en blijvend actueel is.

Van die woorden krijg ik nooit genoeg. Dat zijn woorden om je aan te laven, je door te laten leiden, je door te laten leren en bekeren. En je door te laten aansporen om anderen mee te nemen, die witte velden op, die klaar zijn om geoogst te worden. Want:

Ook zij moeten het horen

Zodat ze niet verloren gaan.

Maar straks ook zullen delen in die toekomst

Als alles vol wordt van Gods naam.

Want een menigte die niemand tellen kan

Zal straks staan voor de troon en voor het Lam.

Uit alle volken vrijgekocht, juichen zij verblijd in God

Dit is waar het uiteindelijk om zal gaan: de glorie van Zijn Naam.

Neem, lees en verwonder. Word gezegend en wees een zegen.

Joanne van Meeuwen-Kok

Voorzitter bestuur OMF Nederland

VERHALEN VAN VER

OVER EEN KLEIN THUIS EN EEN WERELDWIJDE KERK

MARIEKE DEN BUTTER

Ĵ/groen

Voor mijn lieve ouders

Verhalen van ver

Over een klein thuis en een wereldwijde kerk

Marieke den Butter

ISBN 978-90-8897-360-4

NUR 713

c-NUR 002

Boekverzorging: Jedidja Samyn

Bijbelteksten in deze uitgave worden geciteerd uit de Herziene Statenvertaling

© 2016, tenzij anders aangegeven.

© 2023 Groen, onderdeel van Jongbloed Christelijke Media – Leeuwarden

Alle rechten voorbehouden.

www.jongbloedmedia.nl

INHOUDSOPGAVE

TEN GELEIDE	9
DEEL I – ACTUALITEIT	11
DEEL II – KERK EN ZENDING	31
DEEL III – CHINA/GESLOTEN LAND	61
DEEL IV – GEZIN	83

EEN HAND ONDER JE KIN

Een column van Marieke den Butter lees je niet vluchtig, in een snel moment, als je hoofd vol is. Dat kan natuurlijk wel, maar daarmee doe je haar geen recht en doe je jezelf te kort. Haar proza vraagt tijd om verinnerlijkt te worden, om in te dalen in je hart, om vandaaruit je gedachten te bepalen, gedachten over mijn leven vandaag en over mijn verwachting van God.

Een column wordt wel een ‘denkduwtje’ genoemd, een prikkel voor je hoofd. Bij woorden van Marieke gaat het veel verder, dan is een column een wisseling van perspectief. Want hoewel ze het leven intens leeft, weet wat er in de wereld gaande is en welke geestelijke krachten actief zijn, is haar column steevast een hand onder je kin. De camera draait van aardse gebeurtenissen naar omhoog, zoomt in op het hemelse Koninkrijk, dat in de komst van Jezus aangebroken is én dat bezig is te komen. Het is alsof je de echo van Jezus’ onderwijs aan Zijn leerlingen uit Lukas 21 hoort, als Hij de situatie in het laatste van de dagen getekend heeft: ‘Kijk dan omhoog en hef uw hoofd op, omdat uw verlossing nabij is.’ Dát is immers de gestalte van de kerk die niet wereldgelijkvormig is of denkt.

Zo breekt Marieke met haar woorden in het ritme van de dagen in, laat ze het perspectief kantelen naar wat God deed en doet. Om die reden is ze langjarig columnist voor De Waarheidsvriend – dat begrijp je.

Piet Vergunst

hoofdredacteur De Waarheidsvriend

ANKER

Ik heb geen verstand van zeilen. Sterker nog, ik kan me niet herinneren dat ik ooit gezeild heb. Toch kan ik me een aantal dingen voorstellen, en het voorbeeld dat ik pas las, gaf me reden tot nadenken.

Wanneer mensen langs de kust op een boot willen blijven slapen, wordt er voor de nacht een anker uitgegooid. Dit is erg belangrijk. Ik hoorde dat er zelfs weleens een duiker het water in gaat om te inspecteren of het anker wel goed vastligt. Dit alles om ervoor te zorgen dat het schip blijft waar het is. Als een anker niet goed vastzit, blijft een boot wel een tijdje liggen op ongeveer dezelfde plek, maar na een tijdje gaat het dobberen. Zachtjes, geleidelijk kan het met de stroom meegaan en de gevolgen kunnen levensgevaarlijk zijn. Het schip kan tegen rotsen slaan of vastlopen op het strand.

Je zou de kerk, en de individuele christen kunnen vergelijken met zo'n boot. De bijbelse leer en de leerstellingen van het christelijk geloof zijn het anker van de boot.

Wat gebeurt er als de lijn wordt doorgesneden, of als het anker niet goed vastligt? 'In eerste instantie niet zo veel', zegt filosoof Mark Mittelberg. 'Traditie en gewoonten houden het schip nog wel een tijdje op zijn plaats. Maar het gevaar komt met het verloop van de tijd. De stroom van cultuur neemt de boot mee, laat het schipbreuk lijden op de rotsen van dwaalleer en laat het zinken in diepe irrelevantie.'

Theologie doet ertoe. De 'vreze des Heeren' doet ertoe. De belijdenisgeschriften doen ertoe en een bijbelse visie op het huwelijk doet ertoe. Salomo begreep dit volgens mij, toen hij bad om een opmerzaam hart. Om 'met inzicht onderscheid te maken tussen goed en kwaad'. Onderscheidingsvermogen is een gave die God geeft als we Hem met heel ons hart zoeken. Het komt in het kielzog van 'Hem vrezen'.

Laten we omwille van de volgende generaties ons anker stevig vastmaken aan de rots. Een rots die door de eeuwen heen heel wat golven over zich heen heeft gekregen, maar die nog zo vaststaat als een huis.

DE ANDERE KANT VAN HET HEK

Ik kan me nog goed herinneren waar ik die ochtend stond. Achter een hek van gaas. Ik stond daar met een donkerrood zomerjurkje aan, die boven op de schouders was vastgemaakt met een strik. Sandalen aan op de gloeiendhete grond. Achter mij het huis van de zendingen die in Turkana, het woestijngebied in Noord-Kenia, woonden. Aan de andere kant van het hek was een kleine plaats waar het huisvuil werd neergegooid. Veel was het niet. Mensen hadden eigenlijk geen afval.

Daar stond hij ... een jongetje van mijn leeftijd. Hij had alleen een bruine, versleten broek aan en liep op blote voeten met een dikke eeltlaag. Hij ging met zijn vingers door ons vuil en hij straalde toen hij er iets uit viste. Een blauw Blue-Bandblikje waar margarine in had gezeten. Hij hield het blikje als een grote schat tegen zich aan en begon met zijn vingers het al leeg geschraapte blikje uit te likken. Hij keek me aan en lachte. Lang kon hij niet genieten van de lekkernij, want al gauw had hij een groepje kinderen om zich heen verzameld. En door mijn achtjarige brein schoot de gedachte: Hoe komt het dat ik hier sta, en niet aan de andere kant van het hek?

10 april 2020 (NOS Nieuws): 'In een arme buurt in het Keniaanse Nairobi vertraptten mensen elkaar vandaag om eten te bemachtigen dat werd uitgedeeld. Velen kunnen door de coronacrisis niet werken, de honger is groot.'

In een filmpje dat erbij vertoond wordt, probeert een kluwen mensen zakken met eten te bemachtigen. Trekken, duwen, slaan, schreeuwen, huiltelen ... Ik zie een man van mijn leeftijd en dan komen mijn gedachten gierend tot stilstand ... Was jij degene die toen aan de andere kant van het hek stond? Verliet jij die woestijn in de hoop zelf eens een vol blikje Blue Band te kunnen kopen?

En hier sta ik weer. Aan die andere kant van het hek aan de andere kant van de wereld. Hoe komt het toch dat ik zo ontzettend bevoordeeld ben boven miljoenen anderen op de wereld. Genade? Ik moet toch ook denken aan die indringende woorden: 'En van ieder aan wie veel gegeven is, zal veel teruggevraagd worden ...' (Luk. 12:48)

DE VERLOREN EN GEWONNEN STRIJD

'Als christenen moeten we langzaam leren accepteren, dat we in een cultuur leven waarin dat geloven steeds minder begrepen wordt. We spreken een taal die de wereld in toenemende mate niet meer kan horen, of die door de wereld als beledigend ervaren wordt.' Dit schrijft Rod Dreher in zijn boek *The Benedict Option*.

In de afgelopen tijd moest ik hier vaak aan denken. In Zuidoost-Azië zie je vooral het 'niet kunnen horen' plaatsvinden. In China worden kerken afgebroken en christenen weggepest. En in Noord-Korea (het voormalige Jeruzalem van het oosten) kan alleen al het fluisteren van de christelijke boodschap jou en je familie in een concentratiekamp doen belanden.

In het Westen en ook zeker in Nederland kan de boodschap ook niet meer gehoord worden, niet omdat de overheid het tegenhoudt, maar omdat de boodschap in een postchristelijke samenleving soms letterlijk onbegrijpelijk is. Horende doof en ziende blind uit Jesaja 6:9-10 lijkt hierbij van toepassing. Duidelijk is ook dat de taal die we spreken als beledigend ervaren wordt. En het lijkt wel of je dat soms een beetje scherper ziet als je na lange tijd weer voet op Nederlandse bodem zet. De stille meerderheid waarvan we dachten dat 'ze hetzelfde denken' is er eigenlijk niet meer. Waarheid lijkt afhankelijk te zijn van waar je woont; 'in Thailand kun je het zo zeggen, maar hier is het toch anders ...' Dit is moeilijk en desoriënterend.

Aan de andere kant is het ook weer heel verhelderend en zeker. Net of duidelijker wordt dat we inderdaad vreemdelingen zijn op de aarde. En hoe heerlijk is het om waar je ook bent, medepelgrims te vinden. Zittend op een krukje in een kleine kerk in Thailand, en op een oude kerkbank in een kerk in Bilthoven. Daar moeten we het ook zoeken, denk ik. In die kleine gemeenschappen van gelovigen waar waarheid en liefde doorgegeven wordt aan een donkere wereld. Want al lijkt de strijd om de cultuur en (kerkelijke) instituties verloren te zijn, toch zullen waarheid en liefde met Gods kerk zegevieren.

DURF

Je hebt van die boeken die je aangrijpen. Boeken die een diepe indruk op je maken en die je eigenlijk niet meer kunt vergeten. De biografie van Dietrich Bonhoeffer (auteur Ferdinand Schlingensiefen) is zo'n boek. Hoewel het lezen soms wel bemoeilijkt wordt door de vele namen en gebeurtenissen die plaatsvinden, word ik toch geraakt, door een bewogen man die scherp ziet. Door een man die probeert te midden van alle moeilijkheden en een kerkstrijd aan de waarheid vast te houden. Een man die uiteindelijk op grond van ethische principes die hij steeds weer doorworstelt, bereid is mee te doen aan de voorbereidingen voor een aanslag op Hitler. Hij wordt gevangengenomen en is in de morgenuren van 9 april 1945 terechtgesteld.

Als ik het boek lees, dan komt steeds weer de gedachte in mij op dat er toch best veel overeenkomsten zijn tussen de wereld waarin hij leefde en de wereld waarin wij leven. Nee, er is nu natuurlijk geen Hitler en er wordt niet van ons gevraagd om ervoor te tekenen dat Joden niet mogen deelnemen aan posities in gemeenten. Van ons worden echter wel andere dingen gevraagd. Dingen die vragen om een duidelijk standpunt. Dingen waarbij we in eerste instantie vrij lang neutraal konden blijven, maar waarover we nu gedwongen worden ons uit te spreken. En wat we zeggen heeft consequenties. Dit merkte Päivi Räsänen, een christenpolitica uit Finland. Zij moest op 24 januari voor de rechter komen, nadat ze in 2019 op Twitter een citaat uit Romeinen 1 had geplaatst. Ook had ze in een tv-interview gezegd alleen ruimte te zien voor een huwelijk tussen man en vrouw. Finland is niet zo heel ver bij ons vandaan, en in het huidige liberale klimaat in Nederland kan ik me zo'n rechtszaak maar al te goed voorstellen.

Laten we dapper zijn als Bonhoeffer en durven spreken. Zoals hij in zijn preek op 28 augustus 1934 schreef: 'Wij willen spreken tot deze wereld, geen half maar een heel woord, een moedig woord, een christelijk woord. Wij willen bidden dat dit woord ons gegeven zal worden – vandaag nog. Wie weet of wij elkaar volgend jaar weer zullen ontmoeten.'

GEBED

Daar stond hij, met een keppeltje op, als enige ... tussen twee vliegtuigstoelen in. Het was tijd voor het middaggebed. En daarom bad hij met zijn gezicht naar Jeruzalem. Om dit te kunnen doen moest hij omgedraaid tussen twee rijen vliegtuigstoelen staan. Met zijn gebedenboek in zijn hand prevelde hij al buigend zijn gebeden. Zonder schaamte, leek het, zonder mensenvrees.

Ik zat in een stoel in de rij naast hem. Het raakte me ... Die dapperheid. En daar, kilometers boven de grond, bedacht ik dat vaste gebedstijden zo gek nog niet zijn, en formuliergebeden evenmin.

Ook in de orthodox-christelijke traditie zien we de vaste gebedstijden terugkomen. De Agpeya (het gebedenboek van de orthodoxe kerk) beschrijft het voordeel van vaste gebedstijden als volgt: 'Vaste tijden helpen om "altijd te bidden en niet te verslappen" (Luk. 18:1, NBG'51). Als men zichzelf de vrijheid geeft om te bidden wanneer men dat wenst, kan dat gevaar opleveren voor iemands spirituele leven en meestal eindigt men met het totaal verwaarlozen van het gebed, want bidden is een van de moeilijke handelingen van het lichaam dat van nature rust prefereert of het bezig zijn met materiële dingen.' (De Agpeya blz. 236)

En wat formuliergebeden (gebeden met de Psalmen en andere bijbelgedeelten) betreft: deze helpen ons om onze aandacht erbij te houden, om onze gedachten niet te laten verslappen of af te laten dwalen. De *Church of England* heeft hiervoor het *Book of Common Prayer* uitgegeven.

Ik zou er best voor voelen om een Nederlands gebedenboek te hebben waarin mensen een handreiking geboden wordt om op vaste tijden door de Bijbel heen te bidden. Want ik ben bang dat we met al onze verworvenheden op het gebied van bidden 'wat en wanneer je maar wilt', we ook een stukje discipline, ernst en diepgang kwijtgeraakt zijn. We kunnen ze naast elkaar gebruiken. Vrij gebed, bijbelse formuliergebeden en vaste tijden. In de kerk en in de binnenkamer. Ik geloof dat dat grote invloed zal hebben op de heiligheid van de kerk en dat er door dit aanhoudend gebed een golf van werkers zal komen naar witte velden.

GESCHIEDENIS

Hoe bestaat het, dat ik ooit havo-examen gedaan heb in het vak geschiedenis en nog nooit van de Goelag in Rusland gehoord had. Hoe bestaat het, dat 60 miljoen mensen in de vorige eeuw (nog maar heel kortgeleden) het leven hebben gelaten onder een communistisch regime en weinigen weten van de gruweldaden waarmee dat gepaard ging. Dat je een enkeltje werkkamp kreeg en daar gerust tien jaar kon blijven, enkel en alleen omdat je 'bezit' had (lees: een naaimachine, een paard, een schep). Dat je gemarteld werd voor verkeerde gedachten, die je nooit uitgesproken of zelfs gedacht had, maar waarvan men vermoedde dat je ze dacht ... Dat mensen zo, hup, afgemaakt konden worden zonder enige vorm van recht en dat miljoenen werkkampen in geharkt werden.

Met het lezen van Aleksandr Solzjenitsyns boek *De Goelag Archipel* wordt een gordijn opengetrokken, waardoor blijkt wat er gebeurt als mensen een ideologie gebaseerd op leugens nastreven. Lees je van het goed en kwaad dat volgens Solzjenitsyn dwars door ieders hart loopt en zie je de stille standvastige christenen 'die als een processie met onzichtbare kandelaren door de Archipel trok met een standvastigheid die ongekend was in de twintigste eeuw'. Miljoenen van onze broeders en zusters vonden de dood.

Als ik dit boek op de middelbare school gelezen had, had het mij vast geholpen om het gesloten land waar wij later zouden werken, beter te begrijpen. Want het giftige gedachtengoed van Marx vind je daar nog overal. Eigenlijk zou dit boek iedereen helpen. Want met het lezen van dit boek ondervind je opnieuw wat de Bijbel ons al eeuwen voorhoudt, namelijk dat iedereen in staat is tot kwaad, dat lijden bij het leven hoort en dat lijden loutert. Zelfs zo dat Solzjenitsyn na zijn gevangenschap in ballingschap kon zeggen: 'Ik zeg je, gevangenis, omdat je in mijn leven bent geweest.' Daarom, vele jaren na mijn havo-examen, toch maar een inhaalslag gemaakt. Misschien is het een idee om dit boek als een must-read op elke boekenlijst te zetten. Zodat we het niet zullen vergeten. Die geschiedenis wil je namelijk echt niet herhalen.

HERDENKEN MET BEVEN

Herdenken ... Dat doen we in ons leven vaak, maar op 4 en 5 mei maken we nog eens extra pas op de plaats. Veteranen worden geëerd en de koning en de koningin leggen een krans bij het Nationaal Monument. Op een of andere manier dringt altijd weer die hardnekkige vraag zich aan me op. Waar zou ik gestaan hebben tijdens de Tweede Wereldoorlog?

Het liefst zie ik mezelf als Corrie of Betsie ten Boom, of als die boerin die altijd iets klaar had liggen voor mensen die in de hongervinter op zoek waren naar eten. Als iemand die het leven redde van een Joods kind of als iemand die in een kinderwagen bonkaarten naar een onderduikadres bracht. Maar dan dringt eigenlijk gelijk daarna een ander beeld zich aan me op. Het beeld van die ene man, die niet de Hitlergroet bracht op een bomvol plein waar iedereen met zijn arm omhoog stond. Hij was de enige.

En dan weet ik: hoogstwaarschijnlijk zou ik niet tot de dapperen behoren. Hoogstwaarschijnlijk zou ik 'nuchter' zijn en 'denken om de veiligheid van mijn kinderen'. Zou ik die Engelse piloot misschien nog net een broodje gegeven hebben, maar dan waarschijnlijk toch geprobeerd hebben om weer zo snel mogelijk van hem af te komen. Zou ik hem misschien wel verraden hebben als er Duitsers met een geladen pistool en een grommende herdershond voor mijn deur stonden die eisten dat ik vertelde waar die piloot was, op straffe van de dood.

En dan voel ik mijn hart krimpen, want ik weet ... om echt christen te zijn moet ik Jezus meer liefhebben dan het leven. Moet ik altijd de waarheid voorstaan en niet buigen voor leugen of onrecht. Hoe klein die leugen ook is. Ik bedoel: vast niet iedereen die daar op dat plein met zijn hand omhoog stond, was overtuigd van de waarheid van het verhaal van die schreeuwer vooraan, maar stak zijn hand omhoog met de gedachte dat een leugentje om bestwil geen kwaad kan. En dan bid ik maar ... 'Heere, laat mij zijn als Corrie, als Betsie of als die onbekende man op dat plein.'

HISTORISCH GELOOF

Het blijft bijzonder. Dat christelijke geloof. Hoe het ook weggestopt, vertrapt en belachelijk gemaakt wordt, toch komt het steeds weer als onweerstaanbaar naar voren.

In de afgelopen jaren lijkt het ook wel of dat geloof steeds meer doorgang vindt onder de zogenaamde 'nieuwe atheïsten'. De Richard Dawkins- en Sam Harris-types. Zij overspoelden vanaf ongeveer 2004 de wereld met boeken als *God als misvatting*, en weekten velen los van God. Het wordt echter langzaam maar zeker duidelijk wat er met een samenleving gebeurt die God massaal de deur wijst. Nu 'ieder zijn eigen waarheid heeft', en duidelijk wordt dat moraal zonder de Bijbel geen knip voor de neus waard is, zie je zelfs de 'groten' binnen de atheïstische beweging langzaam maar zeker een toontje lager zingen. Richard Dawkins, een van de meest fundamentele, intolerante atheïsten, die er eens voor pleitte dat het ouders verboden zou moeten worden om het geloof over te brengen op hun kinderen, moet het steeds vaker knarsetandend toegeven. Het christendom is voor een samenleving zo gek nog niet. 'Mensen zijn in staat tot veel kwaad als ze niet geloven dat er een God boven hen staat.'

Bekend historicus Tom Holland komt er steeds meer achter dat het christendom een diepgaande stempel heeft gezet op onze westerse wereld. Concepten als mensenrechten en zorg voor de armen, komen uit het christelijk geloof. Fascinerend is dat deze voormalige atheïst niets moet hebben van liberaal geloof en kerken die 'meegaan met de tijd'. Hij gaat sinds enkele jaren naar een van de oudste katholieke kerken in Londen en noemt zichzelf 'door-en-door christen'.

Douglas Murray, een beroemd auteur die prominente prijzen won, noemt zichzelf 'christen-atheïst'. In zijn boek *The Madness of Crowds*, waarin hij de meest controversiële onderwerpen in onze tijd onderzoekt, geeft hij een verrassend intermezzo. Volgens hem is het christelijke idee van 'schuld, genade en vergeving' dé uitweg in een doorgedraaide wereld.

Deze ontwikkelingen geven mij hoop. Als zelfs de meest doorgewinterde atheïsten tot dit soort uitspraken komen, dan zegt dat iets over een historisch, levend geloof, over bloed dat kruipt, waar het niet gaan mocht.

HISTORISCH

'Jongens, jullie zijn nu getuige van een historisch moment', zei ik tegen de kinderen toen we de begrafenisstoet van koningin Elisabeth zagen langskomen. Rijen mensen stonden uren te wachten om een blik te kunnen werpen op de koninklijke kist. Gekroonde hoofden, presidenten en ministers betuigden hun respect en bogen hun hoofd toen de kist de kerk werd binnengedragen. Alles wat Brittannië groot maakt werd tentoongesteld. Eeuwenoude rituelen, uniformen, pracht en praal ... het kon niet op.

En wat ik nou zo mooi vind is dat er in de dagen na het sterven van de koningin, een kijkje gegeven werd in die christelijke cultuur die haar gevormd heeft. De hoogste monarch van de wereld erkende dat God boven haar staat. Dat gaf christenen, die tegenwoordig volop naar de marge geraamd worden, een duwtje in de rug. In Westminster Abbey ging de Bijbel vele malen open, en klonken prachtige historische kerkgezangen. Zo kregen we met elkaar een voorproefje van wat het zal zijn op die laatste dag, als elke knie zich zal buigen voor de Koning der koningen.

Zo wrong het Evangelie zich weer door onze postchristelijke samenleving heen. Het werd in aloude woorden gevangen, die hoop en troost geven en die mensen houvast geven. Miljoenen mensen hoorden de boodschap. De 'Queen' zal gemist worden. Haar vriendelijke gezicht, vastberadenheid en 'niet klagen maar dragen'-mentaliteit was een beeld van de grote generatie die na de oorlog alles weer opbouwde. Lijden werd de koningin niet bespaard. Er zal in Buckingham Palace best weleens een traan om haar (klein)kinderen gelaten zijn. Maar toch was daar ook altijd weer die zichtbare liefde voor hen, ondanks alle schaamte en schandalen.

De invloed van koningin Elisabeth zullen wij nooit kennen, maar toch kunnen we in het klein haar voorbeeld volgen. In ons eigen gezin en in onze eigen buurt. En dan maakt het niet uit of je nou begraven wordt in een koninklijke kist of in een opgerolde mat. Of een handjevol mensen je kende of de hele wereld. Uiteindelijk gaat het alleen maar om de woorden van die Ene: 'Goed gedaan, goede en trouwe dienaar ...' (Matth. 25:21)